

Stappenplan voorkomt dat groeiend bedrijf melkveehouder boven het hoofd groeit

Op veel grootschalige melkveebedrijven blijven de managementcapaciteiten van de ondernemer achter bij de groei van de bedrijfsomvang. Daardoor dreigt het bedrijf de ondernemer boven het hoofd te groeien. ASG, het LEI van Wageningen UR en de Vereniging van Accountants- en Belastingadviesbureaus hebben een tienstappenplan opgesteld dat het rendement van deze bedrijven moet verbeteren.

Op grootschalige melkveebedrijven groeit het aantal koeien, het aantal medewerkers en de hoeveelheid werk. Dat vergt een andere manier van ondernemen dan op een éénmans- of een gezinsbedrijf. In een onderzoek is samen met melkveehouders en hun adviseurs nagegaan welke knelpunten het rendement ondermijnen.

Ook is gekeken naar oplossingen. Groeien in bedrijfsomvang betekent dat de organisatie op het bedrijf voortdurend moet worden aangepast. Denk aan de arbeidsbenutting, het veemanagement, het personeelsbeleid en de afwegingen rond investeringen in gebouwen en installaties. Alleen wanneer de aanpassingen op tijd worden gedaan, kan het bedrijf blijven groeien.

Het tienstappenplan voor het verbeteren van het rendement op grootschalige melkveebedrijven is gratis te downloaden van de site: www.asg.wur.nl/NR/rdonlyres/F81D8745-6596-4296-A292-8553950E2B98/21966/1.pdf. Een bijlagenbundel is te downloaden via: www.asg.wur.nl/NR/rdonlyres/F81D8745-6596-4296-A292-8553950E2B98/21967/1Bijlagenbundel.pdf

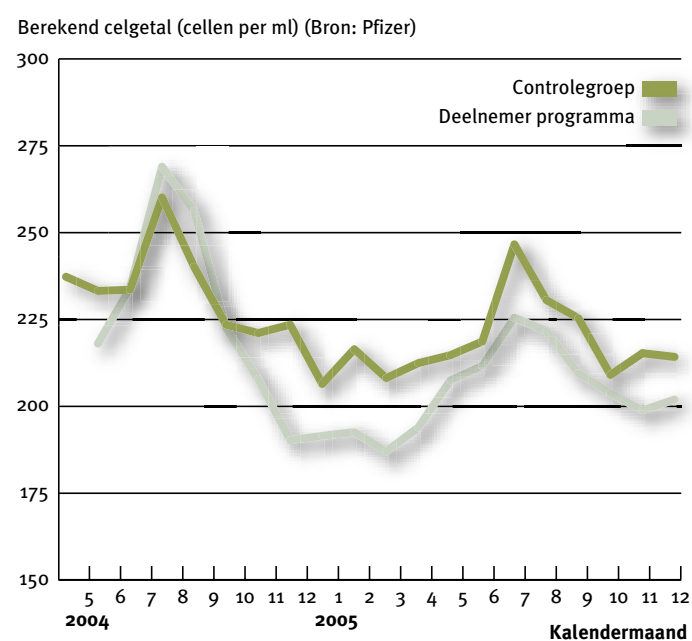
Betere uiergezondheid met maandelijkse begeleiding

Een bewuste omgang met uiergezondheid, geeft een verbetering van de resultaten. Dat blijkt uit een praktijkproef op 205 melkveebedrijven, die diergeneesmiddelenfabrikant Pfizer samen met 54 dierenartsenpraktijken uitvoerde van mei 2004 tot en met december 2005.

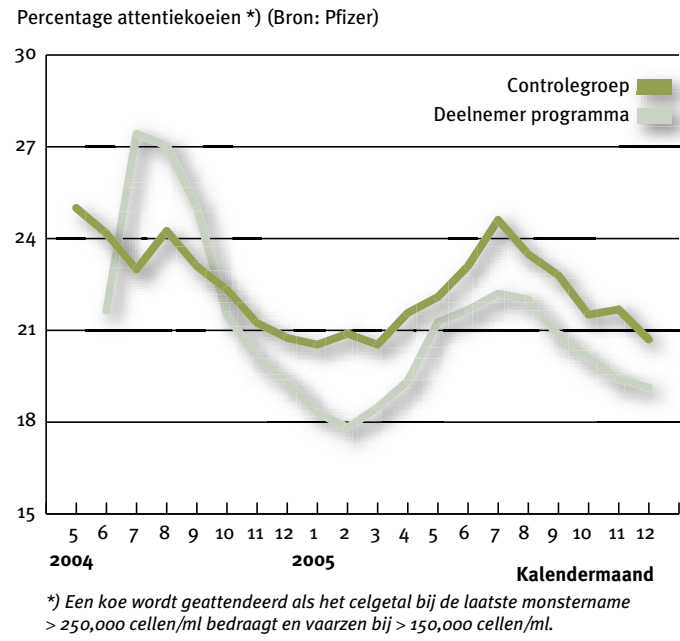
Wanneer veehouder en dierenarts maandelijks aandacht besteden aan de uiergezondheid en de ingezette therapie evalueren, vermindert het aantal mastitisgevallen en daalt het celgetal. Dat is één van de conclusies uit het onderzoek. Door de extra aandacht voor uiergezond-

heid, is op tachtig procent van de bedrijven verbetering opgetreden in de uiergezondheidskengetallen. Zo zag 79 procent van de deelnemers een positief effect op het berekende tankcelgetal en 81 procent op het percentage attentiekoeien. En op 69 procent van de bedrijven was er

Figuur 1

Figuur 2

ASG sleept order voor runder-tuberculose test in de wacht

Voor de tweede achtereenvolgende keer heeft de Animal Sciences Group van Wageningen UR een order binnengehaald voor levering van tuberculine aan het Verenigd Koninkrijk. Met het contract is een bedrag van ruim 1,7 miljoen euro gemoeid.

De Britse regering wil runder-tuberculose uitroeien. De ziekte veroorzaakt in het Verenigd Koninkrijk forse economische schade. Runder-tuberculose komt er nog steeds op grote schaal voor. Dit in tegenstelling tot Nederland dat binnen de EU de officiële runder-tuberculose-vrije status heeft.

In Nederland werd in 1951 – toen circa dertig procent van de rundveebedrijven besmet was met runder-tuberculose – gestart met een uitroeiingsprogramma. Elk jaar werd de veestapel getest met tuberculine en positieve dieren werden afgevoerd. De tuberculinemethode was zeer succesvol: binnen enkele jaren was het aantal besmette bedrijven teruggebracht tot enkele procenten. In 1993 is deze verplichte test vervallen. Via monitoren aan de slachtlijn kunnen eventuele uitbraken van de ziekte snel worden aangepakt.

Kosten van een mastitisgeval

Ernst mastitis	Berekende directe en indirecte kosten (€)	Incidentie (%)
Mild	214,66	90
Ernstig	623,77	9,8
Fataal	2.240,82	0,2

een positief effect op het aantal nieuwe attenties. Blijkbaar levert een bewuste omgang met uiergezondheid een verbetering van de resultaten op. De maatregel die het meest bijdroeg aan het verbeteren van de uiergezondheid was een adequate aanpak van nieuwe attentiekoeien. Wat verder opvalt is dat de zomerpieken in tankcelgetal en percentage attenties in 2005 veel vlakker zijn op de deelnemende bedrijven, dan de pieken in 2004. Dit is duidelijk te zien als deze worden afgezet tegen de zomerpieken op de controlebedrijven (zie grafieken).

Foto: Frits Huiden

Kennis is flinterdun

De laatste tijd zien we een toename in het aantal praktijkprojecten waarbij groepen veehouders met een bepaald thema aan de slag gaan. De gedachte is dat op deze wijze kennis effectief en efficiënt verspreid wordt. Tegelijk denkt menig- een dat er nog veel ongebruikte kennis op de plank ligt of nog onvoldoende haar weg naar de praktijk heeft gevonden. Ook daarvoor zouden praktijkprojecten een prima hulpmiddel zijn. Of er daadwerkelijk zoveel op de plank ligt is echter de vraag. (Internationale) voedingsonderzoekers denken dat het minimale eiwitniveau voor een goed functionerende melkkoe rond 12 procent ligt. In Nederland durven de voorlopers niet verder terug dan 14 procent ruweiwit. In praktijkprojecten wordt nu veel informatie verzameld over stikstofexcretie om zo een betrouwbare en praktische methode te vinden voor het vaststellen van het percentage. Kennis om vervolgens de excretie verantwoord te verlagen is onvoldoende voorhanden.

Voor fosfaat is de situatie wellicht nog nijpender. Veel veehouders zullen binnen het mestbeleid fosfaat als knellend ervaren, terwijl we vrijwel geen praktische informatie hebben over het verlagen van fosfaatgehalten in melkveevoeding. De resultaten van uitgebreid beweidingsonderzoek zijn twintig jaar oud en dateren uit de tijd dat koeien 6.000 kilo melk gaven en dag en nacht buiten liepen bij een kunstmeststikstofniveau van 400 kilo of meer. Nu beweiding volop in de belangstelling staat is het zaak onze kennis van efficiënt beweiden op peil te brengen. Nederland doet traditioneel veel onderzoek naar bemesting. De laatste jaren is veel onderzoek verricht naar het effect van dierlijke mest op bodem en gewas. Het probleem dat zich hierbij voordoet is echter de snelheid waarmee deze kennis beschikbaar komt. Heeft een koeienpens veertien dagen nodig om zich aan te passen aan een ander rantsoen, de bodem doet er wellicht veertien jaar over om zich te stabiliseren op een ander (lager) bemestingsniveau. Veel bemestingsproeven lopen maar een paar jaar. Dit zijn slechts enkele voorbeelden die illustreren dat onze kennis op de plank flinterdun is. Mijn boodschap is dan ook dat we praktijkprojecten en praktijkonderzoek weer met elkaar in balans moeten brengen en moeten blijven investeren in onderzoek. Knelpunten uit de praktijk moeten worden opgepakt door praktijkonderzoek zodat praktijkprojecten voldoende kennis-input houden.

Zwier van der Vegte
Regiomanager Oost-Nederland
bij ASG Veehouderij